

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 57/2021-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Martinom Babjakom, Kováčska 40, Košice, proti uzneseniu Okresného súdu Košice-okolie č. k. 14 C 125/2005-291 z 2. marca 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie veci a predchádzajúci priebeh konania

1. Sťažovatelia sa svojou ústavnou sťažnosťou domáhajú vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) č. k. 14 C 125/2005-291 z 2. marca 2020, ktoré navrhujú zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia boli neúspešnou stranou sporu (ako žalovaní v 2. a 3. rade, pozn.) v konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti na základe vydržania.

3. Okresný súd uznesením č. k. 14 C 125/2005-286 z 24. júla 2019 zaviazal žalovaných v 2. až 4. rade (teda i sťažovateľov) k povinnosti nahradiť žalobcovi spoločne a nerozdielne trovy konania v sume 4 587,65 eur a sťažovateľom uložil povinnosť nahradiť mu spoločne a nerozdielne trovy odvolacieho konania vo výške 503,22 eur. Pri vyčíslení trov konania okresný súd aplikoval § 10 ods. 1 písm. a) vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie

právných služieb v platnom znení (ďalej len „vyhláška“), pričom vychádzal z tarifnej hodnoty 16.960 € (hodnota nehnuteľnosti).

4. Proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka podali sťažovatelia sťažnosť, v ktorej (okrem iného) namietali výpočet trov konania z hodnoty predmetu sporu, ktorá v konaní nikdy nebola vyčíslená. Okresný súd napadnutým uznesením sťažnosť sťažovateľov zamietol s odôvodnením, že hodnota sporu bola určená a vyčíslená na základe trhovej hodnoty nehnuteľnosti vyplývajúcej zo súdneho spisu.

5. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti nespochybňujú aplikáciu § 10 ods. 1 vyhlášky pri výpočte trov konania v prípade, ak v priebehu sporu dôjde k určeniu hodnoty predmetu konania. Toto určenie však musí podľa ich názoru vychádzať zo spoľahlivého základu. Z napadnutého uznesenia sa však nemožno dozvedieť, čo bolo skutočným podkladom pre určenie hodnoty predmetu konania, čo spôsobuje jeho zjavnú arbitrárnosť. Sťažovateľom nie je známe, že by v predmetnom konaní bol vypracovaný znalecký posudok. V inom, právoplatne skončenom súvisiacom konaní si žalobca dal vypracovať znalecký posudok na určenie všeobecnej hodnoty pozemkov v danej lokalite, avšak ten nepovažujú za relevantný podklad pre spoľahlivé určenie hodnoty nehnuteľnosti. Okrem toho, jej hodnota nebola stanovená ku dňu začatia poskytovania právnej služby, ale k podstatne neskoršiemu obdobiu.

6. V rámci druhej sťažnostnej námietky sťažovatelia tvrdia, že ich okresný súd zaťažil povinnosťou nahradiť trovy konania bez toho, aby sa vysporiadal s tým, aké účinky malo meritórne rozhodnutie na ich právne postavenie. V tejto súvislosti formulujú názor, že pokiaľ by sa sporné nehnuteľnosti dedili, na nich a na žalovaného v 4. rade by sa vzťahovalo určenie vlastníckeho práva len k 1/3 spornej nehnuteľnosti. Preto sa mali právotvorné účinky meritórneho rozhodnutia vzťahovať len k tomuto podielu. Napriek tomu však boli zaviazaní na úhradu trov konania počítaných z celej hodnoty nehnuteľnosti, teda i z predmetu konania, ktorý sa na nich nevzťahoval.

7. Na základe uvedenej argumentácie sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie a následne nálezom vyslovil porušenie ich základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie napadnutým uznesením okresného súdu, toto rozhodnutie zrušil, vec mu vrátil na ďalšie konanie a priznal sťažovateľom náhradu trov konania.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Sťažovatelia pred ústavným súdom namietajú, že okresný súd porušil ich práva, ak bez relevantných podkladov určil hodnotu sporu v nesprávnej výške a k nesprávnemu času. Za nesprávny postup považujú i to, že okresný súd odvodil výšku trov mechanicky z celej hodnoty nehnuteľnosti bez toho, aby sa zaoberal skutočným obsahom predmetu sporu vo vzťahu k ich osobám.

9. Sťažnostné námietky smerujú proti rozhodnutiu všeobecného súdu o výške trov konania. V nadväznosti na to považuje ústavný súd za žiaduce poukázať v prvom rade na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane pripomína, že rozhodovanie všeobecného súdu o trovách konania ako o integrálnej súčasť súdneho konania je zásadne výsadou všeobecného súdu. V rámci tohto rozhodovania ide vždy o aplikáciu jednoduchého práva, takže ústavný súd rozhodnutia o trovách

konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnú sťažnosť. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení aplikovateľného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (m. m. I. ÚS 40/2012, I. ÚS 630/2017).

10. K takému záveru však ústavný súd vo veci sťažovateľov nedospel.

11. Pri vyčíslení trov konania, ktorého predmetom bol spor o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, sú rozhodujúcim kritériom reálne dôsledky, resp. účinky súdneho rozhodnutia v právnej sfére strany sporu. Výsledkom sporu v prípade sťažovateľov bolo nadobudnutie vlastníckeho práva žalobcu k nehnuteľnosti, čo je spôsobilý titul na vykonanie zmeny zápisu v katastri nehnuteľností. Niet preto pochyb o tom, že predmet sporu je oceníteľný v peniazoch, a preto bola namieste aplikácia § 10 ods. 1 vyhlášky, tak ako to správne vyhodnotil i okresný súd.

12. Sťažovatelia aplikáciu § 10 ods. 1 vyhlášky nerozporujú. Spornou je podľa ich názoru hodnota predmetu sporu (tarifná hodnota), z ktorej sa vypočítala základná sadzba tarifnej odmeny. Okresný súd vychádzal z tarifnej hodnoty 16 960 eur, ktorá zodpovedala trhovej hodnote nehnuteľnosti vyplývajúcej zo súdneho spisu. Sťažovatelia s tým nesúhlasia, tvrdiac, že hodnota nehnuteľnosti v spore zisťovaná nebola. Ústavný súd je však toho názoru, že pokiaľ bol súčasťou spisu znalecký posudok (hoci vyhotovený pre účely iného súvisiaceho konania), ktorým bola stanovená hodnota nehnuteľnosti, okresný súd mal pre určenie výšky tarifnej hodnoty dostatočný podklad (obdobne nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 538/2010). Preto je možné považovať postup okresného súdu za ústavne konformný.

13. Námiетка sťažovateľov o tom, že hodnota nehnuteľnosti nebola stanovená ku dňu začatia poskytovania právnej služby, ale k podstatne neskoršiemu obdobiu, je potvrdením faktu, že hodnota nehnuteľnosti bola určená a známa stranám sporu. Pokiaľ ide o namietaný časový aspekt ohodnotenia nehnuteľnosti, z predložených dokumentov nevyplýva, že by sťažovatelia túto svoju námietku uplatnili v sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka, o ktorej rozhodol sudca okresného súdu napadnutým uznesením. Ústavný súd stabilne judikuje, že pokiaľ sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, ale nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc (III. ÚS 201/04, IV. ÚS 266/08, II. ÚS 462/2012, I. ÚS 222/2018 IV. ÚS 14/2019).

14. Uvedený záver platí obdobne, aj pokiaľ ide o druhú sťažnostnú námietku, v ktorej sťažovatelia odvíjajú svoj názor od hypotetických úvah o dedičských podieloch, nebyť vydržania nehnuteľností žalobcom. Okrem toho, že sťažovatelia túto námietku prvýkrát formulujú až v ústavnej sťažnosti, vzhľadom na výsledok sporu (nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním, nie dedením) nemajú tieto ich úvahy žiadne opodstatnenie.

15. Ústavný súd v súvislosti s námietkami sťažovateľov tiež pripomína, že ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je mimoriadnou opravnou inštanciou a nemôže

nahrádzať právomoc všeobecných súdov a že jeho úlohou nie je nanovo vyhodnocovať skutkové a právne okolnosti prípadu a nahradiť závery všeobecných súdov svojím vlastným názorom, ale presvedčiť sa, že závery všeobecných súdov nie sú prejavom svojvôle, ktorá by mohla mať za následok porušenie práv sťažovateľov. Ako už bolo uvedené, v okolnostiach tohto prípadu nemožno závery okresného súdu vyhodnotiť ako svojvoľné, resp. také, ktoré by popierali zmysel a účel príslušných ustanovení vo veci aplikovanej právnej normy.

16. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti a podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

17. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľov v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. februára 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu